

2017-05-23

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2017/19

Kommunstyrelsen

Utgångspunkter för nämndernas förslag till mål och budget 2018-2020 – ”ramärendet”

Förslag till beslut

1. De ekonomiska ramar som redovisas i bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 23 maj 2017 ska ligga till grund för nämndernas budgetförslag avseende driftbudgeten.
2. Kommunstyrelsens verksamhetsutskott ska i budgetförslag för produktionsverksamheterna ange och beskriva de beräknade resultaten för respektive år 2018-2020. Detta ska följa föreslagna resultatkrav på 0,5 procent motsvarande 10 miljoner kronor för Valfärd skola och 3 miljoner kronor för Valfärd samhällsservice.
3. Kommunstyrelsens arbetsutskott ska för resultatenheter inom myndighets- och huvudmannorganisationen ange och beskriva de beräknade resultaten för respektive år 2018-2020.
4. Nämndernas, Nacka energi AB och Nacka vatten och avfall ABs förslag till mål och budget ska i förekommande fall omfatta förslag till ändringar i taxor och innehålla förslag om checknivåer. Om taxorna saknar indexreglering ska förslag med reglering tas fram.
5. Nämndernas förslag till mål och budget ska omfatta de motioner som remitterats för beredning i det ärendet.
6. Nämndernas, Nacka energi AB och Nacka vatten och avfall ABs förslag till mål och budget ska lämnas till stadsledningskontoret senast den 29 september 2017.
7. Nämnderna och enheterna inom kommunstyrelsens ansvarsområde ska i sina förslag till mål och budget 2018-2020 redovisa följande särskilda uppdrag:
  - a) Nämnderna ska utifrån de av kommunfullmäktige beslutade övergripande målen ange fokus för de tre kommande åren samt resultatindikatorer med årsmål.
  - b) Nämnderna ska beskriva utmaningar och möjligheter inom nämndens verksamhetsområde fram till år 2030.

- c) Nämnderna ska redovisa jämförelser med liknande kommuner avseende kostnadsnivå och effektivitet i verksamheten.
- d) Direktörer ges i uppdrag att till mål och budget 2018-2020 beskriva tre scenarier att genom effektivisering motsvarande 1, 3 och 5 procent, bidra till lägre kostnader för verksamheten, exempelvis genom digitalisering eller samordning.
- e) Direktörer ges i uppdrag att till mål och budget 2018-2020 se över hur intäkter och inkomster kan ökas inom såväl drift- som investeringsverksamheterna.

Sammanfattning

Detta ärende handlar om att kommunstyrelsen ska ange ekonomiska ramar och budgetdirektiv till nämnderna inför deras arbete med förslag till mål och budget för perioden 2018-2020.

Skattenettoökningen beräknas till cirka 163 miljoner kronor 2018 med oförändrad skattesats, samtidigt ökar kostnaderna. Nämndernas sammantagna volymökningar 2018 beräknas uppgå till cirka 133 miljoner kronor, störst ökning är inom utbildningsnämnden, äldrenämnden och socialnämnden.

Utrymmet för satsningar och kompensation för löner och priser är mycket begränsat, därför föreslås ingen generell pris- och lönekomensation för år 2018, men 1 procent för 2019 och 2020. Personalomkostnadspålägget lämnas oförändrat jämfört med 2017.

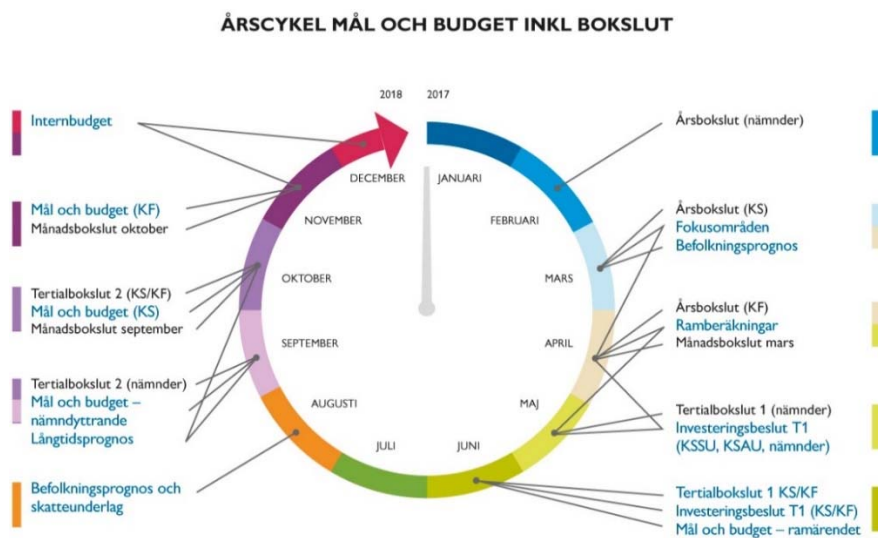
Investeringarna beräknas uppgå till 2,6 miljarder under åren 2017-2020. Låneskuldens årliga ökning beräknas till cirka 500 miljoner kronor.

Mål och budget – ramärendet

I ramärendet föreslås ekonomiska ramar för nämnderna för de tre kommande åren. Som grund till ramärendet ligger bedömningar av storleken på kommunens intäkter och kostnader under budgetperioden. Såväl intäkts- som kostnadsutvecklingen baseras till stor del på befolkningsutvecklingen. I bedömningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning är Sveriges kommuner och landstings prognoser om utveckling av bland annat ekonomi, befolkning, arbetade timmar i riket ett viktigt underlag. De kostnadsförändringar som beaktas i ramärendet är främst de som beror på volymutveckling, det vill säga att det blir fler, eller färre, personer i verksamheterna utifrån den prognostiserade befolkningsutvecklingen.

Utifrån det ekonomiska utrymme som de prognostiserade intäkterna och kostnaderna skapar föreslås ekonomiska ramar och förutsättningar för nämnderna. I ramärendet ger kommunstyrelsen uppdrag till nämnderna. Utifrån nämndernas förslag till mål och budget tar kommunstyrelsen fram ett samlat förslag till mål och budget för kommunen i oktober.

Beslut om mål och budget för de kommande tre åren tas slutligen av kommunfullmäktige i november.

Förutsättningar i arbetet med mål och budget 2018-2020

Omvärld

I samband med vårpropositionen bedömer regeringen att konjunkturåterhämtningen i världen fortsätter. Den globala BNP-tillväxten i världshandeln var 2016 måttlig, men tillväxten i världshandeln och den globala industriproduktionen steg i slutet av året. Under inledningen av 2017 finns det indikatorer som tyder på en starkare ekonomisk tillväxt den närmaste tiden. Den globala tillväxten bedöms stiga något.

Regeringens bedömning är att inflationen i de avancerade ekonomierna steg kraftigt i slutet av 2016 och början av 2017. Det var till stor del drivet av stigande energi-, råvaru- och livsmedelspriser. Den underliggande inflationen är dock överlag fortsatt låg. I euroområdet beror utvecklingen huvudsakligen på en jämförelsevis hög arbetslöshet och dämpad löneutveckling.

Sverige

I vårpropositionen bedömer regeringen att BNP-tillväxten i Sverige har varit stark under de senaste åren. Utvecklingen av flera indikatorer tyder på en fortsatt stark utveckling 2017. Tillväxten förväntas dock avta något under 2018. Detta bland annat till följd av ett något minskat bidrag från nettoexporten och en dämpad utveckling av den offentliga konsumtionen, framför allt till följd av minskade utgifter för migration och integration. Den offentliga konsumtionen har ökat i snabb takt de senaste åren och denna utveckling väntas fortsätta även 2017. Den starka utvecklingen beror i huvudsak på att efterfrågan på kommunala välfärdstjänster är stark till följd av ett snabbt ökande antal barn och äldre, det stora antalet nyanlända och regeringens satsningar inom välfärden. Efterfrågan på kommunala välfärdstjänster bedöms vara fortsatt hög 2018. Däremot beräknas den offentliga

konsumtionen totalt sett minska, framför allt till följd av minskade migrationsrelaterade utgifter. Dessutom bidrar den prognosprincip som tillämpas för regeringens prognoser och som utgår från nominellt oförändrade statsbidrag och kommunala skattesatser, till en dämpad utveckling.

År 2016 var sysselsättningsökningen särskilt stark inom de kommunala myndigheterna, trots att antalet subventionerade anställningar i stort sett var på samma nivå. Det förklaras till stor del av en större andel yngre och äldre i befolkningen som ökar efterfrågan på välfärdstjänster. Till följd av att efterfrågan i svensk ekonomi fortsätter att vara stark väntas antalet sysselsatta fortsätta att öka i snabb takt 2017. Denna ökningstakt väntas dock minska (ökningen blir långsammare), då BNP-tillväxten väntas bli lägre. Inom den kommunala verksamheten väntas sysselsättningen öka kraftigt 2017, till följd av den demografiska utvecklingen som medför ökad efterfrågan på välfärdstjänster.

Trots ett starkt arbetsmarknadsläge förväntas löneökningstakten 2017 bli lägre än genomsnittet 1993–2016. I kommunsektorn förväntas lönerna öka snabbare än i näringslivet, bland annat till följd av det statliga lärarlönelyftet, en särskild satsning på löner för undersköterskor och ett stort behov av att snabbt rekrytera personal i många av välfärdens verksamheter.

BNP-utveckling samt skatteunderlagets utveckling, utfall och (SKL-) prognos

	2016	2017	2018	2019	2020
BNP-utveckling	3,3	2,8	2,1	1,4	1,7
Faktiskt skatteunderlag	5,0	4,4	4,0	3,5	3,6
Realt skatteunderlag	2,6	1,5	1,1	0,4	0,7

SKL (Ekonomirapporten, maj 2017) bedömer i sin prognos att de närmaste åren kommer den kraftiga ökningen av antalet barn och äldre fortsätta. Ökningen väntas inte motsvaras av lika stor tillväxt i skatteunderlaget och fram till år 2020 kommer ett gap uppstå mellan underliggande intäkter och kostnader på 40 miljarder kronor om verksamheten fortsätter utvecklas som hittills.

Bedömningen är vidare att utvecklingen av skatteunderlaget kommer att dämpas under 2017 för att därefter fortsätta avta fram till 2020. Under de senaste två åren har kostnaderna ökat unikt mycket till följd av flyktingsituationen, men även intäkterna har ökat till följd av riktade statsbidrag. SKL räknar med att statsbidragen för flyktingar motsvaras av lika stora kostnader, med undantag för att ersättningschablonerna för ensamkommande barn från den 1 juli inte motsvaras av lika stor sänkning av kostnaderna.

Regeringens vårändringsbudget och ekonomiska vårproposition

Regeringen har lagt fram vårändringsbudget (som avser ändringar av budget för innevarande år) och vårproposition (som anger inriktning för kommande år). Sveriges kommuner och landsting sammanfattar de förslag som påverkar kommunerna (beloppen avser hela riket):

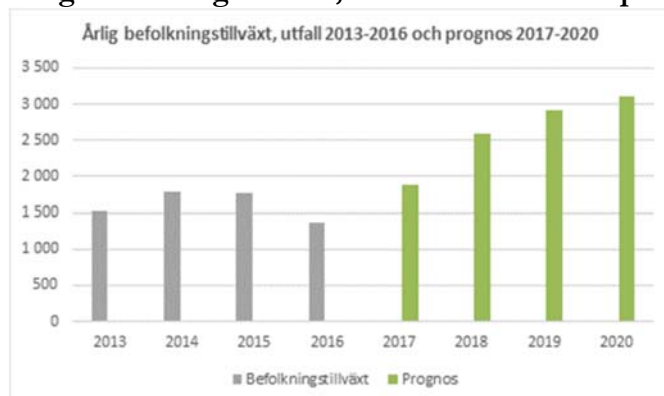
- Förstärkning av den sociala barn- och ungdomsvården med 150 miljoner kronor år 2017. Regeringen anser att kommunernas individ- och familjeomsorg har varit ansträngd under många år. För att hantera belastningen i kommunerna och det stora trycket på bemanningen inom den sociala barn- och ungdomsvården föreslår regeringen en förstärkning för åtgärder för att öka bemanningen. Medlen får användas till socialsekreterare, arbetsledare och administratörer, men inte till bemanningsföretag. Regeringen anser att ytterligare åtgärder behövs inom detta område och avser att återkomma i frågan till budgetpropositionen för 2018.
- Ökade medel till grundskolor med låg andel som är behöriga till nationella program i gymnasieskolan, 500 miljoner för år 2017. Genom ändringar i befintliga anslag avsätts under innevarande år för att stärka de skolor som har störst utmaningar att nå tillfredsställande kunskapsresultat. En särskild jämlikhetspeng avsätts till grundskolor med låg andel behöriga elever till gymnasieskolans nationella program för insatser efter huvudmannens behov. Regeringen anser att ytterligare åtgärder behövs inom detta område och avser att återkomma i frågan till budgetpropositionen för 2018.
- Förstärkning till gymnasieskolans introduktionsprogram, 150 miljoner kronor år 2017. Utgångspunkten för satsningen är att medlen fördelas utifrån de behov som finns hos skolhuvudmännen. Det kan enligt regeringen handla om anställning av olika personalkategorier, samverkan med det civila samhället eller insatser för ökad kontakt med vårdnadshavare.
- Förstärkning av klimatklivet med 500 miljoner kronor för 2017. Klimatklivet är en satsning för att öka takten i omställningen till ett fossilfritt Sverige. Satsningar ska generellt sett matchas med minst 50 procents medfinansiering.

Befolkningsutveckling i Nacka

När rikets invånarantal är över 10 miljoner närmar sig folkmängden i Nacka 100 000 vilket motsvarar ungefär en procent av Sveriges befolkning. Befolkningsökningen har under första tertialet 2017 varit något mindre än motsvarande period föregående år. Vid årskiftet 2016/2017 var antalet invånare 99 359 och i slutet av april var antalet Nackabor 99 772, det vill säga en ökning med 413 personer. Detta kan jämföras med en ökning på cirka 500 personer under motsvarande period 2016. Enligt befolkningsprognosen kommer 100 000-gränsen passeras under våren 2017. Vid årsskiftet 2017/2018 väntas invånarantalet vara 101 237 vilket innebär en befolkningsstillväxt på ungefär 1 900 personer 2017.

Under budgetperioden kommer befolkningsstillväxten att tillta successivt, i takt med att byggandet och antalet färdigställda bostäder ökar, och ligga på en mycket hög nivå i slutet av budgetperioden.

Årlig befolkningstillväxt, utfall 2013-2016 och prognos 2017-2020

Ser man till befolkningsutveckling i olika åldersgrupper så tilltar ökningstakten av antalet barn i förskoleåldern under budgetperioden, i och med att inflyttningen ökar. Som en följd av en relativt låg nivå på byggandet i Nacka under den senaste femårsperioden och därmed en relativt låg inflyttning och ett minskande antal förskolebarn, så kommer under budgetperioden antalet yngre skolbarn börja sjunka. Det sker däremot en kraftig ökning av antalet skolbarn 10 år och äldre under budgetperioden. Allra kraftigast är ökningen av barn 16-18 år. Denna åldersgrupp kommer att öka med drygt 250-320 barn per år under 2018-2020. Under perioden tilltar ökningen av antalet elever i gymnasieålder. Prognosen för utvecklingen av antalet förskolebarn (särskilt yngre) är av naturliga skäl mer osäker än prognosen för äldre barn, då inflyttning till kommunen (och därmed nya bostäder) samt födelsetal styr antalet i hög grad. En hög andel av skolbarnen bor redan i kommunen och är lättare att prognostisera, även om det sker in- och utflyttningar av dessa också.

Antalet äldre personer ökar kraftigt, men det är främst yngre äldre som ökningen gäller. Antalet personer 85 år och äldre ökar måttligt.

Folkmängd per åldersgrupp

Folkmängd per åldersgrupp							
Ålder	Utfall -->			Prognos -->			
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1-5	6 961	7 011	6 962	6 936	7 147	7 390	7 700
6-9	6 028	6 159	6 203	6 184	6 112	6 163	6 239
10-12	4 163	4 302	4 444	4 583	4 737	4 838	4 868
13-15	3 438	3 709	3 939	4 335	4 454	4 584	4 726
16-18	3 330	3 397	3 461	3 621	3 934	4 202	4 525
19-24	6 667	6 482	6 336	6 338	6 455	6 610	6 830
25-64	49 260	50 214	50 972	51 814	53 205	54 764	56 371
65-84	13 306	13 609	13 932	14 143	14 427	14 772	15 041
85-w	1 797	1 859	1 927	1 960	1 962	1 963	2 011
Folkmängd	96 217	97 986	99 359	101 237	103 830	106 750	109 853

Förändring av antal personer per år

Förändring av antal personer per år					
Ålder	Utfall	Prognos -->			
	2016	2017	2018	2019	2020
1-5	-49	-26	211	243	310
6-9	44	-19	-72	51	76
10-12	142	139	154	101	30
13-15	230	396	119	130	142
16-18	64	160	313	268	323
19-24	-146	2	117	155	220
25-64	758	842	1 391	1 559	1 607
65-84	323	211	284	345	269
85-w	68	33	2	1	48
Folkmängd	1 373	1 878	2 593	2 920	3 103

Kommunens utgångsläge

Kommunen hade ett positivt resultat 2016. Årets resultat blev 175 miljoner kronor, vilket var 75 miljoner kronor bättre än budget. Det sammanlagda resultatet för nämnder och verksamheter blev 28 miljoner kronor bättre än budget. Positivt är att nämnder som tidigare har haft underskott nu visar en ekonomi i balans, till exempel socialnämnden. Kommunens båda produktionsverksamheter, Vårdförskola och Vårdförskola samhällsservice, ligger i nivå med budget. Det som också bidrar till positivt resultat är ökade skatteintäkter, reavinster från försäljning av fastigheter (till Hemsö Cullberg Holding AB med flera) och att kommunens räntekostnader blev lägre än beräknat. Negativa avvikelser var bland annat pensionsavsättningen samt att semesterlöneskulden blev större än budgeterat.

Den positiva ekonomiska utvecklingen av kommunens ekonomi fortsätter 2017 visar resultatet prognostiserat i tertialbokslutet.

Prognosen för kommunens resultat 2017 som tagits fram i samband med tertialbokslut 1 visar att kommunens ekonomiska läge är ytterligare förbättrat sedan årsbokslutet för 2016. Prognosen för årets resultat är 512 miljoner kronor, vilket är 346 miljoner kronor över budgeterat resultat. Det positiva resultatet förklaras främst av reavinster för markförsäljning, ökade skatteintäkter samt lägre räntekostnader. För helåret prognostiserar nämnderna ett underskott på 53 miljoner kronor jämfört med budget. Även för helåret beror underskottet främst på tilläggsavtalet för tunnelbaneutbyggnaden men också på grund av förväntade ökade hyreskostnader för nyanlända.

Kommunens skuldsättning är historiskt låg och var vid utgången första tertialet i år 300 miljoner kronor eller cirka 3 000 kronor per invånare. Den låga skuldsättningen beror delvis på att placerade medel från fastighetsförsäljningen 2016 samt försäljning av mark på Henriksdalsberget har kunnat användas till att finansiera investeringar. För år 2017 prognostiserar nämnderna i tertialrapport 1 en investeringsvolym på cirka 1,1 miljard kronor. Vad gäller investeringar har ett mer aktivt arbete med prioriteringar och med att

finna alternativa lösningar bedrivits under de senaste två åren. Planerade investeringar för åren 2017-2020 omsluter knappt 2,3 miljarder kronor.

God ekonomisk hushållning

Den sammantagna bedömningen vid tertialbokslut 1 2017 var att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige fastställa riktlinjer för god ekonomisk hushållning. För verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning och likaså för ekonomi ska anges de finansiella mål som är av betydelse. Riktlinjerna ska ha en långsiktig och strategisk inriktning medan målen ska precisera inriktningen för den kommande budgetperioden. I Nacka kommun innebär god ekonomisk hushållning att:

- Uppfyllelsegraden av de övergripande målen är god.
- Kommunens resultatöverskott och soliditet ska ligga på en långsiktigt hållbar nivå.
- Kommunen ska sträva efter en hög självfinansieringsgrad av investeringar, både inom ramen för stadsutveckling och för övriga investeringar.

De finansiella målen för budgetperioden, av betydelse för god ekonomisk hushållning, är:

Finansiella resultatindikatorer
Resultatöverskott (>2 %)
Soliditeten ska öka över tid (>38%)
Stadsutvecklingen ska vara självfinansierad över en femårsperiod
Övriga investeringar ska självfinansieras till 50 procent

Det är viktigt att kommunen har en långsiktigt hållbar resultatnivå och för perioden 2018-2020 är målet att kommunens resultat ska uppgå till minst 2 procent av skatter och bidrag. Soliditeten visar hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade med eget kapital, målet är att den ska öka under perioden. Självfinansieringsgraden visar i vilken mån kommunen lyckas finansiera sina investeringar med eget kapital. Det är av stor vikt att följa måttet i Nacka då kommunen står inför en period av stark tillväxt. Två mått följer självfinansieringsgraden: stadsutvecklingsekonomi ska vara självfinansierad över en femårsperiod och övriga investeringar ska vara självfinansierade till 50 procent.

Med det prognostiserade resultatet nås kommunens mål för resultatöverskott i den ordinarie verksamheten på minst 2 procent, vilket är positivt för kommunens förmåga att finansiera kommande investeringar med egna medel. Verksamhetsanalyserna för första tertiet visar att Nacka har goda förutsättningar för att möta och utforma framtiden utifrån kommunens fyra övergripande mål. Bedömningen i vid första tertialen för 2017 är att den övergripande måluppfyllelsen ser ut att bli god för året. Nacka är en mycket attraktiv skolkommun. Många vill bo i Nacka och det byggs och planeras för framtiden. Nacka arbetar aktivt för att stödja nyanlända Nackabor till egen bostad och försörjning. Samhällsservice bedrivs i alla kommunens delar och flertalet verksamheter arbetar med att minska miljöbelastning på

olika sätt. Även måluppfyllelsen ser ut att bli god när det gäller kommunens finansiella indikatorer.

Utmaningar som verksamheterna har brottats med under första tertialet är bland annat den bristande tillgången till kvalificerad arbetskraft. Framför allt inom den sociala omsorgen och välfärdstjänster har det blivit allt svårare att rekrytera medarbetare för både tillsvidareanställningar och för olika former av visstidsanställningar. Svårigheten att rekrytera kompetent arbetskraft har även påverkat handläggningstiderna för bygglovsärendena som har ökat i jämförelse med föregående år.

Kommunens övergripande mål

Under 2015 inleddes ett arbete med att förbättra kommunens mål- och resultatstyrning. I Mål och budget för 2016-2018 antog kommunfullmäktige nya övergripande mål samt ambitionen ”vi ska vara bäst på att vara kommun” och under 2016 arbetade nämnderna med att utifrån detta bestämma fokus och målsättningar för sina verksamheter. 2017 är första året som verksamheterna följs upp utifrån den nya mål- och resultatstyrningen.

Kommunens vision *öppenhet och mångfald* samt den grundläggande värderingen *förtroende och respekt för människors kunskap och förmåga och deras vilja att ta ansvar* ska fortsätta att vara styrande för och genomsyra all verksamhet som bedrivs i kommunen och alla beslut som fattas.

Ekonomiska ramar 2018-2020

I samband med mål och budget beslutas om budget för nästkommande år samt plan för de därefter följande två åren. Det är av stor vikt att så tidigt som möjligt bedöma de ekonomiska förutsättningarna för de kommande åren. Varje år görs jämförelser med vad som angavs i plan föregående år.

Följande förutsättningar gäller i budgeten 2018-2020.

- Pris- och lönekomensation 0 procent 2018, 1 procent 2019-2020

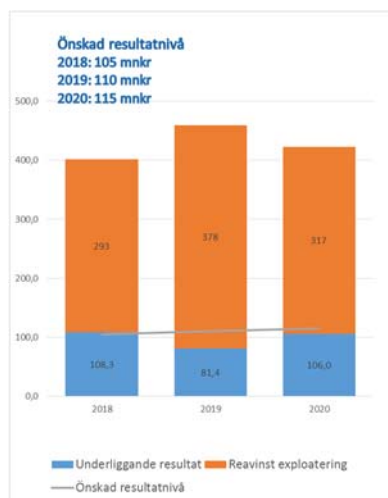
- Personalomkostnads-pålägget (PO-pålägget) enhetligt fram till 65 års ålder, är oförändrat på 42,08 procent
- Internräntan oförändrad 2,5 procent
- Internhyra lämnas oförändrad för 2018
- Återställande av resultat för produktionsverksamheter med 0,5 procent
- Oförändrad skattesats om 18,53

För mer detaljerad information, se avsnittet ekonomiska förutsättningar.

Resultatet

De föreslagna ramarna ger ett resultat på 401 miljoner kronor för 2018, vilket ger en resultatandel på 2,1 procent. I resultatet finns exploateringsreavinster med 293 miljoner kronor, vilket medför ett underliggande resultat för den löpande verksamheten på 108 miljoner kronor. Detta motsvarar en långsiktigt hållbar nivå på minst 2 procent.

Tabellen nedan visar de budgeterade resultatnivåerna och de önskvärda resultatnivåerna för planperioden. För de kommande åren är resultaten i nivå med önskad resultatnivå, men det kvarstår frågeställningar att hantera.

Det är viktigt med ett långsiktigt hållbart resultat och resultatet exklusive reavinster (underliggande resultat) bör därför uppgå till minst 2 procent av kommunens skatter och bidrag, vilket skulle innebära ett resultat på 105 miljoner kronor 2018. Den önskade resultatnivån beräknas utifrån givna förutsättningar nås för år 2018. De löpande intäkterna ska täcka de löpande kostnaderna. Att nå föreslaget resultat med de låga uppräkningsförändringar som föreslås kräver effektiviseringar i verksamheten. Digitalisering/samordning kan vara en väg till effektivisering och därför får nämnderna i uppdrag att återkomma med förslag på möjliga effektiviseringar motsvarande 5, 3 och 1 procent. En annan möjlighet kan vara översyn och indexering av intäkter och inkomster.

För att kunna möjliggöra bostadsbyggande säljs mark vilket ger realisationsvinster. Realisationsvinster inom exploateringsverksamheten¹ är i ärendet budgeterat med 293 miljoner kronor för år 2018 för exempelvis Norra Skuru, Område Y&Z i Boo och Nya gatan. För 2019 beräknas 378 miljoner kronor för bland annat Nybackakvarteret i Orminge, Centrala Nacka och Norra Skuru. För 2020 beräknas reavinsterna till 317 miljoner kronor bland annat relaterat till Centrala Nacka, Älta centrum, Gillevägen/Atlasvägen och Knutpunkten i Orminge.

Resultaträkning	2016 Bokslut	2017 Budget	2017 Prognos	2018 Budget	2019 Plan	2020 Plan
Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar, jämförelsestörande poster och realisationsvinster	-4 558	-4 690	-4 739	-4 609	-4 724	-5 001
Realisationsvinster försäljning tomträtter	0	0	398	0	0	0
Övriga realisationsvinster	55	1	7	1	1	1
Avskrivningar	-221	-225	-227	-220	-231	-244
Verksamhetens nettokostnader	-4 723	-4 914	-4 561	-4 828	-4 954	-5 243
Skattenetto	4 926	5 079	5 072	5 242	5 444	5 709
Finansnetto	-28	1	1	-12	-30	-42
Resultat före extraordinära poster	175	166	512	401	459	423
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	175	166	512	401	459	423
Balanskravsresultat	108	165	107	400	458	422
Årets resultat exklusive exploateringsreavinster	166,2	102,0	452,0	108,3	81,4	106,0

Verksamhetens nettokostnader beräknas uppgå till cirka 4,8 miljarder kronor, vilket är en minskning med cirka 80 miljoner kronor jämfört med 2017. I det ingår bland annat högre reavinster med 229 miljoner kronor och 133 miljoner ökade kostnader relaterade till volymer.

Skattenetto

I skattenettet ingår skatteintäkter, inkomst- och kostnadsutjämning, LSS, regleringspost och fastighetsavgift. Skattenettoprognosen för 2018 beräknas till 5,2 miljarder kronor, vilket är en ökning med 170 miljoner kronor eller 3 procent jämfört med prognos 2017.

Beräkningen är baserad på oförändrad skattesats om 18,53. Enligt befolkningsprognosen kommer folkmängden i Nacka vara 100 824 den 1 november 2017, vilket är ca 1 763 fler än motsvarande tidpunkt 2016. Skatteintäkter inklusive generella statsbidrag är för 2018 prognostiserade utifrån detta invånarantal. Skatteintäkterna 2019 och 2020 är baserade på 103 298 respektive 106 163 invånare.

¹ Realisationsvinster inom exploateringsverksamheten ses som en verksamhetsintäkt vilken inte ska exkluderas i balanskravsutredningen. Dessa ingår därför i Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar, jämförelsestörande poster och realisationsvinster.

Skatteintäkter

Jämfört med prognosen för 2017 beräknas skatteintäkterna att öka ytterligare de kommande åren. Skatteintäkterna beräknas vara 5,2 miljarder kronor 2017 och väntas öka med mellan 190 och 235 miljoner kronor årligen under budgetperioden. Skatteintäktsökningen beror på att skatteunderlaget ökar och att antalet invånare i Nacka ökar.

	2017	2018	2019	2020
Antal arbetade timmar, ökning	1,5%	0,9%	0,7%	0,7%

Skatteunderlaget bedöms enligt regeringen ha ökat relativt kraftigt under 2016 och bedöms fortsätta att öka 2017. Under åren 2019 och 2020 fortsätter skatteunderlaget att öka, men i något långsammare takt. Den främsta orsaken till den relativt starka ökningstakten är en stark tillväxt av lönesumman. Antalet arbetade timmar bedöms öka med mellan 0,7-0,9 procent per år 2018-2020.

Skatteunderlagets reala ökningstakt faller successivt under perioden från dryga 2,5 procent år 2016 till cirka en halv procent vid 2019-2020. Den huvudsakliga anledningen till det är att antalet arbetade timmar slutar växa när konjunkturen vänder. Från och med 2017 är även ökningstakten långsammare för flera beskattningsbara social ersättningar samtidigt som grundavdragen stiger lite snabbare. Ytterligare en bidragande faktor till att skatteunderlaget bromsar in är att pris- och löneökningstakten för kommunsektorns resurser stiger under högkonjunkturåren. Antalet invånare i Sverige växer kraftigt. Det betyder att utrymmet för skattefinansierad kommunal verksamhet per invånare utvecklas långsammare än det gjort sedan finanskrisen. Från och med 2018 väntas det reala skatteunderlaget per invånare krympa för hela budgetperioden.

Skattenetto	2016	2017	2017	2018	2019	2020
	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Skatteintäkter (inkl avräkning)	4 997	5 184	5 228	5 477	5 667	5 903
Allmän kommunalskatt	5 013	5 214	5 254	5 477	5 667	5 903
Avräkning	-16	-30	-26	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning	-70	-105	-156	-235	-223	-194
Inkomstutjämning	-505	-515	-552	-596	-549	-514
Kostnadsutjämning	291	314	294	324	332	341
Införandebidrag	64	36	36	10	0	0
Regleringsavgift/bidrag	-3	1	-1	-19	-28	-39
LSS	-105	-84	-83	-110	-133	-137
Fastighetsavgift	142	143	150	155	155	155
Flyktingersättning + Byggbonus	47	0	0	0	0	0
Summa skattenetto	4 926	5 079	5 072	5 242	5 444	5 709

Inkomst- och kostnadsutjämning

Inkomstutjämningen

Nackas medelskatekraft är högre än i riket, vilket medför en avgift i inkomstutjämnings-systemet. Inkomstutjämningen påverkas av hur inkomsterna ser ut i hela landet. Inkomstutjämningsavgiften ökar årligen dels till följd av en växande befolkning i Nacka kommun, dels genom att inkomstutjämningsbidraget per invånare ökar eftersom Nacka kommuns skatteunderlag förväntas öka relativt mer än rikets.

Den förändring av inkomstutjämningen som genomfördes 2016 medför att Nacka kommun förväntas betala 80 miljoner kronor mer i systemet. För att mildra effekten av denna förändring, finns ett införandebidrag. Detta uppgår till 9,6 miljoner kronor 2018 och försvinner helt 2019.

Kostnadsutjämningen

Kostnadsutjämningen innebär att kommuner som har en gynnsam struktur får skjuta till medel till kommuner som har en mindre gynnsam struktur. Systemet ska inte utjämna för de kostnadsskillnader som beror på varierande ambitionsnivå, effektivitet eller avgifter. Det är ett inomkommunalt system, det vill säga utan statlig finansiering. Kostnadsutjämningen har flera delmodeller: barnomsorg, grundskola, individ- och familjeomsorg, barn med utländsk bakgrund, äldreomsorg, befolkningsförändringar, bebyggelsestruktur, löner och kollektivtrafik. Inom respektive delmodell jämförs varje kommun med det vägda riksgenomsnittet. Systemet har en eftersläpning, vilket innebär att kostnadsutjämningen för 2018 baseras på kostnadsstrukturen från 2016. Antalet bidragskommuner ökar från 177 till 179 kommuner jämfört med 2017.

Nacka kommun erhåller bidrag i kostnadsutjämningen, vilken beräknas öka per invånare delvis beroende av befolkningsstrukturen. Uppgifterna i prognosen för kostnadsutjämningen 2018 och framåt är fortsatt preliminär. I vårpropositionen finns inte några skarpa förslag om förändringar i anslaget för kommunalekonomisk utjämning.

LSS-utjämningsen

Beräkningarna som ligger till grund för LSS-utjämningsen² baserar sig på antalet LSS-insatser per den 1 oktober 2016 enligt uppgifter från Socialstyrelsen samt preliminära uppgifter om kommunernas ekonomiska utfall för LSS-insatser under 2016. LSS-utjämningsen är ett interkommunalt utjämningsystem och kommunens utfall är relaterat till övriga kommuners utfall.

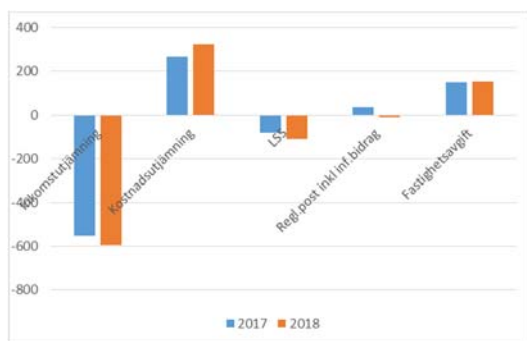
Regleringsavgiften

Regleringsavgiften för 2018 är 18,5 miljoner kronor och ökar kommande år till följd av skatteunderlagsprognos och förändringar i anslaget för kommunalutjämningsen som påverkar omslutningen i inkomstutjämningsen.

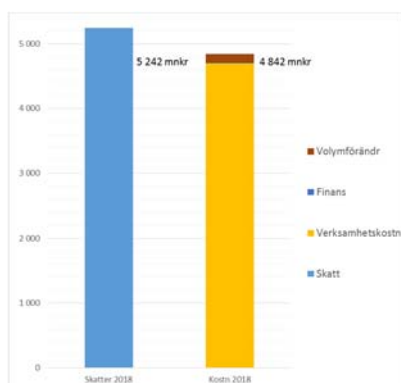
Fastighetsavgiften

Vid fastighetsavgiftens införande (2008) fördelades 1 314 kronor per invånare ut som en grundplåt. Därefter behåller varje kommun sin ökade intäkt jämfört med basåret.

Fastighetsavgiften i Nacka kommun förväntas uppgå till 154,8 miljoner kronor per år för planperioden.

Vid en jämförelse av skatteunderlagets ökning för olika år är det viktigt att beakta de behov som kommunen möter, inte bara för att antalet invånare ökar utan också för sammansättningen av befolkningen förändras. Nedan visas skatteintäkter och kostnader för 2018.

I bilden syns att en stor del av skatteintäkterna går åt till att täcka verksamhetskostnader.

² LSS – står för Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Volymförändringar

I samband med mål och budget görs för varje treårsperiod en budget för det kommande året samt en plan för de därefter följande två åren. Det är i jämförelse med plan 2018 som en avstämning görs för hur volymförändringen ser ut utifrån ny befolkningsprognos.

Förslaget innehåller tillkommande volymökningar på drygt 12,5 miljoner kronor lägre än jämfört med plan 2018. Det ger en volymökning med drygt 133 miljoner kronor mer än budget 2017, vilket är något lägre än förändringen mellan 2016 och 2017. Det beror främst på en generell lägre volymtillväxt vad gäller antal personer och nyttjandegrad än tidigare prognostiserat. Jämfört med plan 2018 är det 1 794 personer färre och det är huvudsakligen i åldersgruppen 0-20 år som det skiljer sig 833 personer jämfört med befolkningsprognosen i samband med mål och budget 2016-2018. Antalet personer över 65 år är ca 317 färre än tidigare prognos.

Nämnd	Volymförändring mot plan 2018 (mnkr)	Volymförändring mellan 2017-2018 (mnkr)
Kommunstyrelsen	15 885	-5 077
Arbets- och företagsnämnden	-9 605	-4 857
Fritidsnämnden	-4 850	-7 964
Kulturnämnden	-1 050	-1 450
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	0	300
Natur och trafiknämnden	1 484	-9 243
Socialnämnden	2 708	-12 649
Utbildningsnämnden	23 847	-53 818
Äldrenämnden	-15 654	-38 154
Överförmyndarnämnden	-200	-200
Total	12 566	-133 112

Nedan beskrivs de volymförändringar som gjorts inom respektive nämnd jämfört med plan 2018 i samband med mål och budget 2017-2019.

Kommunstyrelsen 15,9 miljoner kronor lägre än plan

Volymförändringen för kommunstyrelsen mot plan 2018 på 15,9 miljoner kronor beror till stor del på att KPI för tunnelbaneavtalet har förändrats. Den andra stora förändringen motsvarande cirka 3 miljoner kronor är relaterad till högre avkastning från fastighetsverksamheten.

Arbets- och företagsnämnden 9,6 miljoner kronor högre än plan

Volymförändringen för arbets- och företagsnämnden mot plan för 2018 motsvaras av 9,6 miljoner kronor högre kostnader relaterat främst till en ökning av det ekonomiska biståndet. Volymen för antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd ökar med cirka 100 hushåll per år 2017 och 2018. Den huvudsakliga ökningen är relaterad till ökningen av antalet nyanlända. Antalet nyanlända 2016 var 469 personer och beräknas 2018 vara 880 personer. Det finns även en cirka 50 procentig volymökning i checkarna för arbetsmarknadsinsatser.

Bostadsförsörjningen har nått nya volymer och andra priser och beräknas ha tillkommande kostnader på ca 14 miljoner kronor. I och med att denna fråga är nära förknippad med kvadratmeterpriset på de bostäder som kan upprättas får nämnden återkomma i sitt yttrande till mål och budget med begäran om medel för bostadsförsörjningen för nyanlända.

Fritidsnämnden 4,9 miljoner kronor högre än plan

Förändringen för fritidsnämnden mot plan på motsvarande en ökning med 3,1 miljoner kronor för drift av ersättningsbassäng för Näckenbadet, Myrsjö sporthall, 700 tusen kronor, isolering av Björknäs islada, 475 tusen kronor samt tillkommande kapitalkostnader för 600 tusen kronor.

Kulturnämnden 1 miljon kronor högre än plan

Förändringen för kulturnämnden mot plan är en ökning med 1 miljon kronor som är relaterad till befolkningsökning.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden oförändrad

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden räknar inte med någon volymrelaterad förändring vilket är i överensstämmelse med tidigare plan för perioden.

Natur- och trafiknämnden 1,5 miljoner kronor lägre än plan

Volymförändringen i jämförelse med plan för 2018 för natur- och trafiknämnden är huvudsakligen relaterad till att kapitalkostnaderna nu beräknas vara lägre för 2018, samtidigt har de senaste årens vinterunderhåll gjort att genomsnittet för de senaste fyra årens utfall nu lämnar budget oförändrad för 2018. Totalt är förändringen mot plan 4,5 miljoner kronor i högre volymförändring än tidigare bedömning, dock är bedömningen av kapitalkostnaderna 6 miljoner kronor lägre.

Socialnämnden 2,7 miljoner kronor lägre än plan

Volymförändringen för socialnämnden beräknas till 2,7 miljoner kronor lägre än plan 2018, vilket dock är 12,6 miljoner kronor mer än budget 2017.

Skillnaden mot plan 2018 är framförallt en befolkningsökning av barn och unga inom individ- och familjeomsorgen, vilket även är en generellt ökande trend i riket.

Utbildningsnämnden 23,8 miljoner kronor lägre än plan

Utbildningsnämndens volymförändring jämfört med plan för 2018 motsvarar 23,8 miljoner lägre kostnader. Jämfört med budget 2017 innebär det en ökning med 53,8 miljoner kronor. Förändringen är relaterad till att befolkningsprognosen har ändrats framförallt vad gäller de yngre barnen. Grundskolan står för två tredjedelar av kostnadsförändringen år 2018.

Gymnasieskolans budget bestäms inom ramen för Stockholms läns samverkansavtal. Kommunförbundet Stockholms län kommer i juni att föreslå kommunerna en procentuell uppräknings. Ett antagande är att uppräkningsen blir två procent.

Äldrenämnden 15,7 miljoner kronor högre än plan

Volymförändringen för äldrenämnden mot plan 2018 uppgår till en ökning med 15,7 miljoner kronor, vilket är 38,2 miljoner kronor mer än 2017. Förändringen är främst relaterad till de särskilda boendena. Det är en volymökning om ca 15 nya platser samt halvårseffekt av tidigare beslutade 27 platser.

Hemtjänst, ledsagning och avlösningstjänsterna beräknas hålla budget för 2017 och följer fortsatt plan framåt. Successivt har mobil återrapportering av antalet hemtjänstinsatser införts och antalet kunder har i medeltal minskat något. Beräknar att en volymökning kan hanteras inom befintlig ram.

Överförmyndarnämnden 200 tusen kronor högre än plan

Volymförändringen för överförmyndarnämnden uppgår till 200 tusen kronor för ökade kostnader för god man. Ökning är relaterad till förändrade ersättningsregler från Migrationsverket som gäller från 2017. Tidigare var det möjligt att återsöka medel för ersättning till god man för ensamkommande barn. Bedömningen är att ytterligare cirka 20 personer är i behov av god man eller förvaltare.

Ekonomiska förutsättningar

Pris- och lönekomensation

En tilltagande brist på arbetskraft gör att SKL bedömer arbetsmarknaden som överhettad, vilket i prognosen leder till högre löneökningar än vad som är avtalat. Under 2017 hamnar löneökningarna på något mer än 2,5 procent för att sedan successivt tillta och 2019 nå 3,4 procent. Lönekostnaderna (inklusive sociala avgifter) förväntas enligt SKLs ekonomirapport (maj) att öka vilket presenteras i tabellen nedan.

	2017	2018	2019	2020
Lönekostnader inkl. sociala avgifter	3,1	3,1	3,4	3,4

Ett stigande resursutnyttjande innebär att inflationen stiger men det är först om ett par år som den underliggande inflationen når upp till två procent. Prognos för konsumentprisindex (KPI) presenteras i tabellen nedan.

	2017	2018	2019	2020
KPI	1,5%	1,6%	2,2%	2,7%

I underlaget för de ekonomiska ramarna ges ingen pris- och lönekomensation generellt för år 2018, medan en uppräknings ges med en procent för 2019 och 2020. För gymnasiet och Södertörns brandförsvaret sker en uppräknings i linje med förväntade avtal och överenskommelser. Det innebär 2 procent per år 2018-2020 för gymnasiet och för Södertörns brandförsvaret. Se bilaga 1. För socialnämnden och äldrenämnden finns avtal som regleras

enligt omsorgsprisindex (OPI), dessa är justerade enligt föregående års uppräknings motsvarande 2,6 procent.

Eftersom löneavtalen sannolikt kommer att hamna över den föreslagna kompensationen för pris och lön måste effektiviseringar till för att de ekonomiska ramarna ska hålla.

Personalomkostnadspålägg (PO-pålägg)

Personalomkostnadspålägget (PO-pålägg) ska täcka arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och avtalspension. Det är viktigt ur ett konkurrensneutralitetsperspektiv att PO-pålägget täcker kostnaderna fullt ut.

Från och med 2017 gäller ett enhetligt PO-pålägg för anställda upp till och med 65 år. Nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga upphörde under 2016. PO-pålägget föreslås lämnas oförändrat på 42,08 procent. Jämfört med de föreslagna referensvärden (39,20 procent, vilket är en höjning jämfört med 2017) som Sveriges kommuner och landsting (SKL) ger ut för hela landet behöver Nacka kommun ligga högre eftersom löneläget i Stockholmsregionen är högre än stora delar av landet.

PO-pålägg	<65 år	>65år
Förslag 2018	42,08%	22,00%
Nuvarande 2017	42,08%	22,00%

Internräntan

Internräntan ska spegla en långsiktig finansieringsnivå och dagens internräntesats på 2,5 procent bedöms spegla kommunens långsiktiga finansieringsnivå. Därför lämnas internräntesatsen oförändrad på 2,5 procent.

Internhyror

Hyran för verksamhetslokaler lämnas oförändrad för 2018. Vid omförhandling av hyror för bostäder ska de ligga i nivå med rådande hyresnivåer i Nacka. Hyresintäkterna från stadshuset debiteras per medarbetare.

Återställande av resultat

Överföring av över- och underskott mellan åren är en central del av styrningen i Nacka kommun och syftar till att skapa långsiktiga planeringsmöjligheter, ansvarstagande och hushållning med skattepengar för kommunens skolor, särskilda boenden och andra verksamheter och enheter. Under de senaste åren har såväl stora överskott som underskott ackumulerats av olika enheter.

Vid ingången av 2017 hade Valfärd skola ett ackumulerat underskott på 18,9 miljoner kronor och Valfärd samhällsservice ett ackumulerat underskott på 7,9 miljoner kronor. I förslaget till ekonomiska ramar är inlagt ett budgeterat överskott för produktionsverksamheterna på ca 0,5 procent av omslutningen, i syfte att återställa de tidigare upparbetade underskotten i verksamheten. Valfärd Skola ska årligen lämna ett överskott på 10

miljoner kronor. Valfärd Samhällsservice ska lämna ett årligt överskott på 3 miljoner kronor.

Fastighetsverksamheten ska under perioden 2018-2020 lämna ett överskott på 39 miljoner kronor. Detta är en effekt av 2015 års ändrade redovisningsprinciper där del av underhållet bokförs via balansräkningen (komponentavskrivning). Underhållets storlek kommer inte att påverkas av förändringen.

Pågående utredningar

Nedan redovisas utredningar som kan komma att påverka förutsättningar för verksamheterna eller för Nacka kommun.

Översyn lagen om kommunal redovisning

Regeringen beslutade den 28 augusti 2014 att uppdra åt en särskild utredare att se över lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Utredningen lämnar ett förslag till en helt ny lag om kommunal bokföring och redovisning och har genomgående lagt förslag som syftar till en mer rättvisande redovisning, ökad insyn och en ökad jämförbarhet. Utredningen föreslår att pensionsförpliktelser ska redovisas enligt fullfonderingsmodellen. Det innebär att alla redovisade pensionsförpliktelser ska tas upp i balansräkningen som skuld eller avsättning. Pensionsförpliktelser intjänade före 1998 överförs från ansvarsförbindelser till skuld eller avsättning via eget kapital. Då utredningens förslag inte finns upptaget för beslut i riksdagen under våren 2017 så kommer en ny lag inte att kunna införas från och med 2018, vilket var utredningens förslag. En ny redovisningslag kan tidigast träda i kraft från och med januari 2019.

Ansvarsförpliktelsen för Nacka uppgår i dag till 1,5 miljarder kronor inklusive löneskatt. Vid införandet bokförs engångseffekten mot eget kapital. Det egna kapitalet uppgick den 31 december 2016 till 2,9 miljarder kronor. Vid införandet kommer enligt förslaget Nacka kommuns egna kapital minskas med 1,5 miljard (ansvarsförpliktelsen), vilket ger en lägre soliditet. Påverkan på Nacka kommuns resultat är inte fullt ut beräknad, men enligt bedömning från SKL så ger en fullfonderingsmodell generellt en lägre pensionskostnad på resultatet och de redovisade kostnaderna är lägre än de likvida utbetalningarna.

Ramar för verksamheten

Med utgångspunkt ifrån volymökningar, ekonomiska förutsättningar inklusive resultatkrav föreslås nämnderna få följande ramar.

Verksamhetens nettokostnader	2016	2017	2017	2018	2019	2020
	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Kommunstyrelsen	-145,5	-136,3	-191,6	-141,0	-143,1	-146,9
Kommunfullmäktige	-5,8	-5,7	-5,7	-5,7	-5,8	-5,8
varav revision	-2,0	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3	-2,4
Kommunstyrelsen	-54,7	-57,7	-106,9	-62,1	-62,7	-65,0
varav Kommunstyrelsen	-51,5	-32,2	-45,9	-37,4	-34,7	-33,0
varav tunnelbana (KS)	-3,1	-13,5	-34,0	-12,7	-16,0	-20,0
varav KS oförutsett		-12,0	-12,0	-12,0	-12,0	-12,0
varav saneringskostnader	-18,0		-15,0			
Stadsledning & stödenheter	-92,4	-87,6	-87,5	-86,4	-87,2	-88,1
Enheten för fastigh. utveckling	8,3	2,9	0,5	0,0	0,0	0,0
Lokalenheten	38,2	38,0	37,6	39,0	39,0	39,0
Brandförsvaret	-37,4	-38,2	-38,2	-38,8	-39,4	-39,9
Myndighet- och huvudmannaheter	8,5	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0
Produktion:	7,9	11,9	8,9	13,0	13,0	13,0
Välstånd Skola	9,3	9,2	9,2	10,0	10,0	10,0
Välstånd Samhällsservice	-1,4	2,7	-0,3	3,0	3,0	3,0
Arbets- och företagsnämnden	-180,0	-177,8	-188,5	-182,6	-205,4	-223,7
Fritidsnämnden	-137,9	-146,2	-146,2	-154,1	-163,1	-166,5
Kulturnämnden	-131,1	-135,1	-135,1	-136,6	-140,9	-144,6
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-30,6	-31,9	-31,9	-31,6	-31,9	-32,3
Natur- och trafiknämnden	-214,0	-235,1	-235,1	-244,3	-252,9	-261,0
Socialnämnden	-673,7	-717,8	-715,9	-730,5	-760,4	-784,6
Utbildningsnämnden	-2 580,6	-2 710,7	-2 704,7	-2 771,6	-2 880,8	-2 995,7
Äldrenämnden	-723,9	-775,1	-770,1	-813,2	-840,3	-867,7
Överförmyndarnämnden	-7,6	-7,6	-7,6	-7,8	-7,9	-7,9
Summa nämnder	-4 824,9	-5 073,6	-5 126,6	-5 213,3	-5 426,7	-5 630,9
Finansiell verksamhet	267,1	383,3	387,5	604,3	702,4	630,2
Totalt	-4 557,7	-4 690,3	-4 739,2	-4 609,0	-4 724,4	-5 000,7

Investeringar 2018-2020

Investeringsvolymen har de senaste fem åren varit cirka 600-700 miljoner kronor och prognoserna för de kommande tre åren visar på ett genomsnitt om cirka 800 miljoner kronor per år. I tabellen nedan framgår prognos för föreslagna nettoinvesteringar enligt tertial 1 år 2017. Det investeringsutrymme som finns utan att kommunen ska behöva låna mer framgår av tabellen nedan. Det består av årets resultat inklusive avskrivningar.

Prognos för investeringar 2017-2020

År, mnkr	2017	2018	2019	2020	Totalt 2017-2020
Investeringsutrymme med egna medel (exklusive reavinster)	721,0	328,3	312,4	350,0	1 711,7
Nettoinvesteringar	1 099,0	747,0	401,0	401,0	2 648,0
Differens exkl reavinster exploatering	-378,0	-418,7	-88,6	-51,0	-936,3
Reavinster exploatering	60,0	293,0	378,0	317,0	1 048,0

Differensen indikerar att kommunens lånebehov kommer att öka för att täcka beslutade investeringar. Härutöver tillkommer ytterligare lånebehov för att täcka andra finansiella delar såsom exempelvis utbetalningar för tunnelbanan. Med nu givna förutsättningar

beräknas låneskulden successivt öka under perioden. Den årliga ökningen ligger runt 500 miljoner kronor.

Finansiella nyckeltal

För att mäta måluppfyllelsen av kommunstyrelsens mål att ekonomin ska vara långsiktigt hållbar följs fyra finansiella nyckeltal: Resultatöverskott om 2 procent, soliditeten ska öka över tid, stadsutvecklingen ska vara självfinansierad över en femårsperiod samt övriga investeringar ska självfinansieras till 50 procent. För låneskulden beslutas om ett tak inför varje år, i mål och budget.

Finansiella resultatindikatorer

Finansiella resultatindikatorer	2016 Bokslut	2017 Budget	2017 Prognos	2018 Budget	2019 Plan	2020 Plan
Resultatandel (resultatet exkl reavinsten i förhållande till skatteenettet)	3,4	2,0	8,9	2,1	1,5	1,9
Soliditet, %	39,7	33,3	37,7	39,1	43,2	46,9
Stadsutvecklingen ska vara självfinansierad över en femårsperiod		Nej	Nej	Nej	Ja	Ja
Övriga investeringar ska självfinansieras till 50 procent		68%	89%	105%	171%	236%

Resultatöverskott är ett mått årets resultat i förhållande till skatteintäkter och utjämning. En tillräckligt hög resultatnivå i budget behövs för att ha marginaler i ekonomin så att kommunen med säkerhet når lagens krav på en ekonomi i balans vid årsbokslutet. Resultatet behövs också för att kunna finansiera investeringar. I detta förslag till budget för 2018 är resultatöverskottet på 2,1 procent, det vill säga på en långsiktigt hållbar nivå.

Målet för *soliditeten*, det vill säga hur stor andel av tillgångarna som finansierats med egna medel, är att förändringen av nyckeltalet ska vara positiv mellan åren. Målet nås under perioden för soliditet inklusive ansvarsförbindelser.

Självfinansieringsgrad ger en bild av hur stor andel som finansieras med egna medel, det vill säga hur stor andel av skatteintäkterna som finns kvar för att investera årets investeringar, efter att den löpande driften finansierats. En självfinansieringsgrad på 100 procent eller mer innebär att kommunen kan finansiera samtliga investeringar som genomförts under året. Av de totalt beslutade investeringarna för 2018 på 747 miljoner kronor kan cirka 83 procent finansieras med egna medel. Sett till investeringar exklusive stadsutveckling så kan 105 procent av de planerade investeringarna finansieras med årets resultat exklusive reavinsten samt med årets planerade avskrivningar.

Utblick 2030

Befolkningsutvecklingen bygger på det planerade byggandet av bostäder i kommunen. Från dagens cirka 100 000 invånare beräknas Nacka öka till 140 000 invånare 2030. Under perioden kommer andelen barn och ungdomar att öka kontinuerligt, vilket ställer krav på att

förskolor och skolor byggs ut i rätt tid. Andelen äldre kommer också att öka markant. Det medför ett ökat tryck på äldreboenden.

Inom kommunen bedrivs ett arbete med en ekonomisk långsiktsprognois, som är ett arbetsredskap där olika simulering kan göras och som syftar till att belysa konsekvenser av olika beslut som fattas och som påverkar kommunens ekonomi. Långtidsprognosen ska ge stöd i arbetet att fatta beslut som leder till en långsiktigt hållbar ekonomi i ett växande Nacka. Prognosen uppdateras årligen och som ett led i budgetprocessen. Det kommer liksom föregående år i september ett särskilt ärende, med några alternativa scenarier. De slutsatser som kan dras av arbetet med prognosen är att det krävs noggranna avvägningar och prioriteringar, återhållsamhet och ett effektivt resursutnyttjande, så att resultatnivån kan hållas på en långsiktigt hållbar nivå och behovet av att lånefinansiera nödvändiga investeringar begränsas. Kommunen behöver få in andra aktörer som investerar och bör sträva efter att få in pengar från exempelvis markförsäljningar så tidigt som möjligt.

Nämndernas fortsatta arbete

Med utgångspunkt från förutsättningar i ramärendet och dess effekter ska nämnderna inkomma med ett nämndbehandlat yttrande senast den 29 september 2017. Anvisningar kommer att skickas ut den 20 juni 2017. Nämndernas yttranden ligger till grund för kommunens samlade mål- och budgetdokument, som ska beslutas av kommunfullmäktige i november.

Konsekvenser för barn

De föreslagna ekonomiska ramarna innehåller ingen generell uppräknings för pris- och lön år 2018. Eftersom den förväntade pris- och löneutvecklingen i ekonomin generellt är högre kommer det att krävas effektiviseringar i verksamheterna för att hålla budget. Dessa bedöms dock inte behöva bli så omfattande att de går ut över kvaliteten i förskolor och skolor i kommunen, inom individ- och familjeomsorgen eller inom andra verksamheter. För åren 2019-2020 är pris- och löneuppräknings högre.

I nämndernas mål- och budgetärenden kommer ytterligare beskrivning av konsekvenser för barn av föreslagna ramar.

Bilagor

Bilaga 1. Ekonomiska ramar avseende driftbudget 2018-2020

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Eva Olin
Ekonomidirektör

Maria Andersson
Budgetchef

Nina Hammargren
Budgetcontroller